

Nr 43

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 23 januari 1959 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 44, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto; samt
- 3) förordning om uppskov i vissa fall med beskattning av intäkt av skogsbruk.

Rörande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås viss omläggning av skogsbeskattningen för att undanröja de hinder som nuvarande skatteregler visat sig innebära mot frivillig medverkan i åtgärder för jordbrukets och skogsbrukets yttre rationalisering och för överlåtelse av dispositionsrätten till mark som erfordras för vägar, elektriska ledningar, vattenuppdämningar m. m.

Vidare föreslås en reglering av beskattningen av s. k. ståndskogslivider i samband med laga skifte eller annan jorddelningsförrättning.

De föreslagna reglerna är avsedda att tillämpas fr. o. m. 1959 års taxering.

De ovannämnda författningsförslagen är av följande lydelse.

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom. samt 35 § 2 och 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 ävensom punkterna 4 och 5 av anvisningarna till 22 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att till anvisningarna till 21 § nämnda lag skall fogas en ny punkt,

¹ Senaste lydelse av 22 § 1 mom. se 1958: 576, av 35 § 2 mom. se 1952: 377, av 35 § 4 mom. se 1951: 761, av punkt 4 av anvisningarna till 22 § se 1957: 72 samt av punkt 5 av anvisningarna till 22 § se 1951: 438.

betecknad 9, av nedan angiven lydelse *samt att* till anvisningarna till 35 § samma lag skall fogas en ny punkt, betecknad 6, med den lydelse nedan sägs.

(Nuvarande lydelse)

22 §.

1 m o m. Från bruttointäkten — — — tillhörande fördelningsledning- ar.

Har skog — — — tidigare medgi- vits.

Har växande skog avyttrats i sam- band med avyttring av marken, må den skattskyldige efter eget val njuta avdrag a n t i n g e n med den del av köpeskillingen eller den eljest erhåll- na valutan för skogen, som belöper på det för ägaren gällande ingående virkesförrådet, eller med ett be- lopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta produce- rande skogskapitalet eller med skogens för ägaren gällande ingångs- värde.

Hemmavarande barn, — — — till- höra arbetspersonalen.

Har sambruksförening — — — nämnda gottgörelse.

35 §.

2 m o m. Till intäkt — — — tid (realisationsvinst).

Har egendom, — — — jämförligt fång.

Såsom skattepliktig — — — un- dantag, räknas:

a) då fråga är om vinst genom avyttring av fast- ighet:

b) då fråga är om vinst genom avyttring av annan egendom än fastighet:

Vad ovan — — — å tomträtt.

(Föreslagen lydelse)

22 §.

1 m o m. Från bruttointäkten — — — tillhörande fördelningsledning- ar.

Har skog — — — tidigare medgi- vits.

Har växande skog avyttrats i sam- band med avyttring av marken, må den skattskyldige efter eget val njuta avdrag a n t i n g e n med den del av köpeskillingen eller den eljest erhåll- na valutan för skogen, som belöper på det för ägaren gällande ingående vir- kesförrådet, eller med ett belopp motsvarande värdet av det för sko- gen beräknade minsta producerande skogskapitalet eller med skogens för ägaren gällande ingångsvärde. *Avdrag efter vad nu sagts må åtnju- tas jämväl då nyttjanderätt eller ser- vitutsrätt upplåtits till mark för obe- gränsad tid mot engångsersättning samt skog avverkats å marken eller växande skog därå avyttrats i sam- band med eller med anledning av upplåtelsen.*

Hemmavarande barn, — — — till- höra arbetspersonalen.

Har sambruksförening — — — nämnda gottgörelse.

35 §.

2 m o m. Till intäkt — — — tid (realisationsvinst).

Har egendom, — — — jämförligt fång.

Såsom skattepliktig — — — un- dantag, räknas:

a) då fråga är om vinst genom avyttring av fast- ighet:

b) då fråga är om vinst genom avyttring av annan egendom än fastighet:

Vad ovan — — — å tomträtt.

Har jordbruksfastighet eller del därav avyttrats såsom led i åtgärder

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 m o m. Vinst, som — — — mot engångsersättning.

för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering och har i samband därmed inom två år annan jordbruksfastighet eller del därav förvärvats, skall, om den sist förvärvade egendomen därefter avyttrats, frågan huruvida denna förvärvats genom sådant fång och varit i den skattskyldiges ägo under sådan tid, att vinst vid avyttringen utgör skattepliktig realisationsvinst, bedömas med hänsyn till det fång, varigenom den först avyttrade egendomen förvärvats. Om allenast en del av den sist avyttrade egendomen kan anses ha ersatt den först avyttrade, skall vad nu sagts gälla nämnda del.

4 m o m. Vinst, som — — — mot engångsersättning.

Såsom skattepliktig realisationsvinst skall ej heller anses vinst, vilken uppkommit genom sådan avyttring av fastighet eller fastighetsdel som utgör led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering.

Anvisningar

till 21 §.

9. Likvid som avses i 14 kap. 8 § lagen om delning av jord å landet och som utgår vid laga skifte eller annan förrättning enligt nämnda lag eller lagen om fastighetsbildning i stad skall anses såsom likvid för växande skog, som avyttrats i samband med avyttring av marken.

Skall likvid, som i första stycket avses, utgöras i naturaförmåner och överlåter den skattskyldige rätt till förmånerna mot ersättning i penningar eller annat, skall vad i första stycket sägs äga motsvarande tillämpning i fråga om sådan ersättning.

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande ingångsvärde.

Med skogs — — — jämförligt fång.

Såsom fastighetens värde är att an-

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande ingångsvärde.

Med skogs — — — jämförligt fång.

Såsom fastighetens värde är att an-

(Nuvarande lydelse)

se vid köp den för fastigheten erlagda köpeskillingen och vid annat förvärv det belopp, efter vilket stämpelplikten med avseende å fastighetsförvärvet beräknats, eller, därest stämpelplikt för förvärvet icke förelegat, det belopp, efter vilket stämpelplikt skulle enligt eljest gällande grunder beräknats, om stämpelplikt förelegat. Skogens för ägaren gällande ingångsvärde utgör det sålunda beräknade ingångsvärdet med avdrag för vad han må hava fått avdraga vid tidigare taxeringar. Har efter avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt den återstående skogens värde nedgått under det för ägaren gällande ingångsvärdet, får avdrag ske med det belopp, varmed värdet sålunda minskats.

Med ingående — — — av ingångsvärdet.

Vare sig — — — ursprungliga ingångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag — — — övertagande föreningen.

Exempel å — — — ingående virkesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpeskillingen.

Det för — — — 10 200 kronor.

Exempel å — — — i ingångsvärde:

B. försäljer — — — 10 000 kronor.

(Föreslagen lydelse)

se vid köp den för fastigheten erlagda köpeskillingen och vid annat förvärv det belopp, efter vilket stämpelplikten med avseende å fastighetsförvärvet beräknats, eller, därest stämpelplikt för förvärvet icke förelegat, det belopp, efter vilket stämpelplikt skulle enligt eljest gällande grunder beräknats, om stämpelplikt förelegat. Skogens för ägaren gällande ingångsvärde utgör det sålunda beräknade ingångsvärdet med avdrag för vad han må hava fått avdraga vid tidigare taxeringar. Har efter avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt den återstående skogens värde nedgått under det för ägaren gällande ingångsvärdet, får avdrag ske med det belopp, varmed värdet sålunda minskats. *Har ägare av fastighet vid jorddelningsförrättning blivit ålagd att gälda likvid, som avses i punkt 9 av anvisningarna till 21 §, och har avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt skett inom två år från det laga-kraftägande beslut om fastställelse å förrättningen föreligger, skall, i den mån den skattskyldige så yrkar, skogens ingångsvärde antagas hava nedgått med belopp motsvarande rotvärdet av den skog som avverkningen eller upplåtelsen omfattat. Avdrag må därvid dock ske högst med beloppet av nämnda likvid.*

Med ingående — — — av ingångsvärdet.

Vare sig — — — ursprungliga ingångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag — — — övertagande föreningen.

Exempel å — — — ingående virkesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpeskillingen.

Det för — — — 10 200 kronor.

Exempel å — — — i ingångsvärde:

B. försäljer — — — 10 000 kronor.

(Nuvarande lydelse)

Ingångsvärdet har — — — det ursprungliga.

5. Har växande — — — ovan sägs. Härvid iakttages — — — valutans belopp.

Såsom värde — — — omloppstid 18.

Exempel:

1) A. inköper — — — 750 kronor. Samma skogsmark — — — 400 kronor.

2) C. ärver — — — skogens försäljning.

(Föreslagen lydelse)

Ingångsvärdet har — — — det ursprungliga.

5. Har växande — — — ovan sägs. Härvid iakttages — — — valutans belopp.

Är skattskyldig berättigad att åtnjuta avdrag enligt 22 § 1 mom. tredje stycket i fall då skog avverkats i samband med eller med anledning av upplåtelse för obegränsad tid, skall såsom köpeskilling eller eljest erhållen valuta för skogen anses det belopp, vartill intäkterna genom avverkningen enligt 21 § skola upptagas, med avdrag av omkostnaderna för avverkningen och värdet av den skattskyldiges egen arbetsinsats vid denna.

Såsom värde — — — omloppstid 18.

Exempel:

1) A. inköper — — — 750 kronor. Samma skogsmark — — — 400 kronor.

2) C. ärver — — — skogens försäljning.

till 35 §.

6. För utredning i fråga huruvida jordbruksfastighet eller del därav avyttrats såsom led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering må yttrande införas från vederbörande lantbruksnämnd. Sådant yttrande må jämväl inhämtas, när fråga uppkommer i vad mån jordbruksfastighet eller del av sådan fastighet skall anses hava förvärvats såsom ersättning för fastighet eller fastighetsdel, vilkens avyttring utgjort led i åtgärder som nyss sagts.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas första gången vid 1959 års taxering. Äldre bestämmelser skola fortfarande gälla i fråga om eftertaxering för år 1958 eller tidigare år samt även eljest beträffande intäkt som åtnjutits före år 1958.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 27 mars 1954 om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

2 §.

Beträffande viss — — — egen rörelse.

Uppskov må ej åtnjutas för högre belopp än som motsvarar den beräknade nettointäkten av den förvärvskälla, varifrån intäkten av skogsbruk härrör.

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Beträffande viss — — — egen rörelse.

Har såsom intäkt upptagits likvid, som avses i punkt 9 av anvisningarna till 21 § kommunalskattelagen, må uppskov jämväl erhållas för sådan intäkt i dess helhet.

Uppskov må dock ej åtnjutas för högre belopp än som motsvarar den beräknade nettointäkten av den förvärvskälla, varifrån intäkten av skogsbruk härrör.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas första gången vid 1959 års taxering. Äldre bestämmelser skola fortfarande gälla i fråga om eftertaxering för år 1958 eller tidigare år samt även eljest beträffande intäkt som åtnjutits före år 1958.

Förslag

till

förordning om uppskov i vissa fall med beskattning av intäkt av skogsbruk

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Har skattskyldig såsom led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering avyttrat jordbruksfastighet eller del av sådan fastighet, skall den skattskyldige på de villkor och i den omfattning som nedan sägs, i den mån han så yrkar, erhålla uppskov med beskattningen av intäkt, som erhållits genom avyttring av växande skog i samband med avyttringen av marken.

2 §.

Uppskov må endast åtnjutas, om den fasta egendomen avyttrats i samband med förvärv av sådan egendom av jämförlig art. Avtal om förvärvet skall hava träffats inom två år efter avyttringen.

3 §.

Uppskov må åtnjutas för intäkt, som i 1 § sägs, minskad med avdrag enligt 22 § 1 mom. tredje stycket kommunalskattelagen, dock högst för ett belopp motsvarande det värde, varmed växande skog ingått i värdet av den förvärvade fasta egendomen.

Medgives uppskov, skall det för ägaren gällande ingångsvärdet och det för honom gällande ingående virkesförrådet för skogen på den förvärvade egendomen anses hava nedgått i motsvarande mån.

4 §.

Fråga om uppskov handlägges av prövningsnämnden i det län, där den avyttrade fasta egendomen är belägen.

Ansökan om uppskov ingives eller insändes till prövningsnämndens kansli och skall vara till kansliet inkommen före utgången av året efter det varunder förvärv enligt 2 § skett. Har ansökan gjorts hos annan prövningsnämnd än i första stycket sägs, skola handlingarna omedelbart över-sändas till kansliet hos den prövningsnämnd som har att pröva ansökningsen.

5 §.

För utredning i fråga huruvida avyttring av fast egendom utgjort led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering må yttrandet inhämtas av vederbörande lantbruksnämnd.

6 §.

Om handläggning av ansökan om uppskov enligt denna förordning, så ock om fullföljd av talan mot beslut rörande tillämpning av förordningen skall i tillämpliga delar gälla vad i taxeringsförordningen är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot prövningsnämnds beslut rörande taxering.

7 §.

Berör beslut om uppskov åsatt taxering, skall av beslutet betingad ändring i taxeringen vidtagas. Ändringen ankommer på den prövningsnämnd, som har att taga befattning med taxeringen, eller, om besvär rörande taxeringen äro föremål för prövning i högre instans, på denna.

Underrättelse angående beslut om uppskov skall i förekommande fall tillställas den myndighet som har att vidtaga ändringen i taxeringen.

8 §.

Därest i anledning av anförda besvär eller eljest taxeringen för det år, då den fasta egendomen avyttrats, ändras efter det beslut om uppskov meddelats, må besvär med yrkande om därav betingad ändring i uppskovsbeslutet i särskild ordning anföras av den skattskyldige. Besvären skola vara inkomna inom sex månader från den dag då beslutet om ändring i taxering-

en meddelades men må ej företagas till avgörande förrän laga kraftägande beslut rörande taxeringen föreligger.

9 §.

Konungen äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen utkommit från trycket i Svensk författningssamling, men skall icke äga tillämpning i fråga om intäkt av skogsbruk i samband med sådan avyttring av fastighet som verkställts före år 1958.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta lika lydande motionerna I: 419 av herrar *Eric Carlsson* och *Jonasson* samt II: 502 av herr *Eliasson* i Sundborn, vari hemställdes »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 44 måtte besluta, att den tid, inom vilken utgivare av ståndskogslikvid skall äga möjlighet att göra avdrag för värdeminskning för skog vid avverkning i anslutning till jorddelningsförrättning, skall utsträckas till tre år; samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderlig författningstext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 502.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Under senare år har i olika sammanhang aktualiserats skattefrågor i samband med ändringar i fastighetsindelningen och vid vissa nyttjanderättsupplåtelse för obegränsad tid. Fråga har därvid framför allt varit om beskattningen av inkomst av skogsbruk men även i någon mån om realisationsvinstbeskattningen.

Den år 1943 tillkallade Norrlandskommittén anhöll sålunda i skrivelse den 17 juni 1948 bl. a. att sådan ändring måtte vidtagas i gällande skatteförfattningar att skattskyldig, som verkställt byte av skogbärande mark, befrias från att i anledning av bytet åsättas taxering för inkomst genom avyttring av skog i samband med avyttring av marken jämlikt 21 § c) kommunalskattelagen, under förutsättning att markbytet är ägnat att åstadkomma en lämpligare fastighetsbildning.

I skrivelse den 12 april 1951, nr 108, anhöll riksdagen under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 25 om utredning rörande bl. a. befrielse från skyldigheten att utgiva inkomstskatt vid fastighetsbyten, som är önskvärda ur rationaliserings- eller arronderingssynpunkt.

Genom beslut den 27 maj 1955 överlämnades skrivelserna till *skattelags-sakkunniga*.

Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund hemställde i skrivelse den 25 januari 1954 till Kungl. Maj:t om sådan ändring i skattelagstiftningen, att ersättningar för skog som avverkats och avyttrats till följd av vattenuppdämning eller framdragande av ledningar över eller anläggande av väg å skogsmark skulle beskattas såsom intäkt genom avyttring av skog i samband med avyttring av marken.

Skattelagssakkunniga, som tagit upp de nämnda frågorna till behandling, har den 4 december 1957 avlämnat en promemoria angående beskattning för inkomst av jordbruksfastighet och för realisationsvinst i samband med 1) åtgärder för jordbrukets yttre rationalisering, 2) vissa lantmåteriförrättningar, 3) nyttjanderättsupplåtelser på obegränsad tid mot engångsersättning. I promemorian framlägges följande författningsförslag, nämligen förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928, nr 370, förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, samt förslag till förordning om skattefrihet i vissa fall för intäkt genom avyttring av växande skog i samband med avyttring av marken.

De sakkunnigas författningsförslag har såsom *Bihang* fogats vid statsrådsprotokollet i ärendet.

Över skattelagssakkunnigas promemoria har efter remiss *yttranden* avgivits av kammarrätten, riksskattenämnden, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, lantmäteristyrelsen, skogsstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Svenska vattenkraftföreningen, Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges lantbruksförbund. Därjämte har Skogsindustriernas samarbetsutskott och Sveriges skogsägareförbund avgivit ett gemensamt yttrande. Sveriges skogsägareföreningars riksförbund instämmer till alla delar i det yttrande som avgivits av Sveriges lantbruksförbund, varjämte Sveriges industriförbund såsom eget yttrande åberopar vad Sveriges skogsägareförbund och Skogsindustriernas samarbetsutskott anfört i sitt gemensamma yttrande.

Skogsstyrelsen har jämte sitt eget yttrande överlämnat yttranden som på skogsstyrelsens begäran avgivits av skogsvårdsstyrelserna i länen.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

I. Inledning, s. 9—10,

II. Gällande bestämmelser, s. 10—18,

- III. De aktuella beskattningsfrågornas tidigare behandling, s. 18—28,
- IV. Allmänna synpunkter, s. 29—35,
- V. Beskattningsfrågor i samband med yttre rationalisering, s. 35—65,
- VI. Beskattning av skogsinkomster i samband med nyttjanderättsupplåtelser, s. 66—76,
- VII. Beskattningsfrågor rörande ståndskogslikvider, s. 76—94,
- VIII. Övriga frågor, s. 94—97.

Av innehållet i de föreliggande *motionerna* må här återges följande.

Motionärerna framhåller att speciella skäl föreligger till lättnader i fråga om beskattningen av ståndskogslikvider. Det råder ingen tvekan om att de nuvarande reglerna utgjort ett hinder för slutförandet av betydelsefulla jorddelningsförrättningar. Detta har varit särskilt påtagligt inom Kopparbergs län, där en omfattande skiftesverksamhet pågår. Med hänsyn härtill är det värdefullt att ändrade beskattningsregler nu föreslås i syfte att underlätta regleringen av ståndskogslikviderna.

De föreslagna möjligheterna till värdeminskingsavdrag innebär utan tvekel en förbättring. Dock synes den tid inom vilken utgivaren av ståndskogslikvid skall äga rätt att göra ifrågavarande avdrag alltför knapp. Det bör påpekas, att ståndskogslikviderna ibland kan uppgå till mycket stora belopp. Det kan då uppstå svårigheter för vederbörande att erlagga likviden, därest avverkningen försvåras till följd av väderleken, minskade inköp av sågverks- och massaindustrierna eller en betydande nedgång i skogspriserna. Med hänsyn till såväl dessa omständigheter som angelägenheten av att skiftesverksamheten kan bedrivas utan alltför betungande kostnader för den enskilde och utan onödig tidsförlust är det av vikt, att beskattningsreglerna på allt sätt förbättras. Av dessa skäl bör ifrågavarande rätt till värdeminskingsavdrag för utgivare av ståndskogslikvid föreligga, om avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt skett inom tre år från det lagakraftägande beslut om fastställelse å förrättningen föreligger.

Utskottet

Under senare tid har från olika håll framförts önskemål om ändringar i gällande beskattningsregler i syfte att underlätta jordbrukets och skogsbrukets yttre rationalisering. Ändringar har även påkallats för att åstadkomma en rättvisare beskattning av intäkt genom skogsavverkning i samband med att mark tas i anspråk med nyttjanderätt för framdragande av väg eller kraftledning eller för vattenuppdämning o. dyl.

Den förevarande propositionen får ses mot bakgrunden av vad sålunda förekommit. De däri framförda förslagen går samtliga ut på att möjliggöra vissa lättnader i beskattningen. Det är främst två områden som berörs, nämligen realisationsvinstbeskattningen och skogsbeskattningen. I förstnämnda hänseende föreslås skattefrihet för realisationsvinst vid avyttring av fastig-

het i samband med åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering. För det fall att fastighetsägaren i samband med sådan rationaliseringsåtgärd förvärvar annan fastighet i den avyttrades ställe, föreslås vidare regler som i huvudsak kan sägas innebära att förvärvet inte skall anses som nytt fång vad beträffar realisationsvinstbeskattningen. Vid avyttring av den nyinköpta fastigheten skall alltså frågan om skatteplikt för realisationsvinst bedömas med utgångspunkt från tiden för förvärvet av den ursprungliga fastigheten och från arten av sistnämnda fång.

Gentemot de föreslagna bestämmelserna på detta område har rests principiella invändningar av innebörd att förslaget medför skatteeftergift för en begränsad grupp skattskyldiga, nämligen de som deltar i förenämnda rationaliseringsåtgärder. Det har framhållits att realisationsvinstbeskattningen även i andra fall kan te sig obillig och att således andra grupper skattskyldiga med lika stor rätt skulle kunna kräva liknande skattelättnad.

Enligt utskottets mening är dessa invändningar inte bärande. Såsom departementschefen framhållit tar den föreslagna lagstiftningen inte sikte på någon viss kategori fastighetsägare, utan det avgörande är anledningen till fastighetsförsäljningen. I likhet med departementschefen anser utskottet att de föreslagna skattelättnaderna kan motiveras från samma utgångspunkter som den sedan länge gällande lagstiftningen om skattefrihet för realisationsvinst vid expropriation eller liknande tvångsförsäljning. Det bör också ihågkommas att det allmänna gör stora insatser för att direkt främja jordbrukets och skogsbrukets yttre rationalisering och att det således får anses vara ett betydande allmänt intresse att undanröja de hinder för denna verksamhet, som kan föreligga i förhållanden utanför själva verksamheten. Att reglerna för beskattning av realisationsvinst ofta förhindrar eller fördröjer en frivillig medverkan från fastighetsägarnas sida i rationaliseringsföretag kan inte bestridas. Utskottet, som anser det angeläget att rationaliseringssträvandena i möjligaste mån befrämjas, tillstyrker med hänvisning till det anförda de föreslagna ändringarna i bestämmelserna rörande beskattning av realisationsvinst.

Vad angår skogsbeskattningen förordas i propositionen ändringar för att underlätta den yttre rationaliseringen och för att mildra beskattningen av skogsintäkt i samband med nyttjanderättsupplåtelse för framdragande av väg, kraftledning el. dyl. eller för vattenuppdämning. Sålunda föreslås bl. a. att beskattning av växande skog vid byte av fastigheter i rationaliseringsyfte skall uppskjutas till dess den inbytta fastigheten försäljes och vidare att inkomst av skogsavverkning i anledning av nyttjanderättsupplåtelse av nysnämnt slag i beskattningshänseende skall likställas med intäkt genom avyttring av växande skog i samband med marken.

Mot den föreslagna lagstiftningen kan invändas att den innebär en ytterligare komplicering av det redan nu mycket svåröverskådliga lagstiftningskomplex, som bestämmelserna rörande beskattning av inkomst av skogsbruk utgör. Enligt utskottets mening kan emellertid en sådan konsekvens inte undvikas, om man utan dröjsmål vill åstadkomma en godtagbar lös-

ning av de beskattningsfrågor som här avses. Från olika håll har framhållits att en allmän översyn av reglerna rörande skogsbeskattningen är högeligen önskvärd och att de ifrågasatta ändringarna borde anstå i avvaktan på en sådan översyn. Utskottet delar uppfattningen att lagstiftningen på förevarande område så snart som möjligt bör göras till föremål för en ingående och förutsättningslös utredning. På grund av ämnets komplicerade natur måste emellertid en sådan utredning bli tidsödande. Då en lösning av de i propositionen behandlade beskattningsfrågorna är både angelägen och brådskande bl. a. med hänsyn till den pågående stora utbyggnaden för utnyttjande av vattenkraften, anser sig utskottet böra tillstyrka att — i avvaktan på en mera genomgripande reform av skogsbeskattningen — en provisorisk lagstiftning nu genomföres.

Ändringar i skogsbeskattningen föreslås i propositionen även för dem, som utger eller mottar ståndskogslikvid. Enligt jorddelningslagen kan fastighetsägare vid vissa förrättningar tilläggas rätt till ståndskogslikvid om han avstår mark med växande skog utan att i utbyte få mark, varå den växande skogen uppgår till samma myckenhet eller värde som på det i utbyte lämnade området. De föreslagna åtgärderna går bl. a. ut på att medge gynnsamma möjligheter till avdrag för värdeminskning av skog. I fråga om den som mottar ståndskogslikvid åstadkommes detta enligt förslaget genom en uttrycklig bestämmelse i kommunalskattelagen att ståndskogslikvid skall likställas med intäkt av skog som avyttras i samband med marken.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning att ståndskogslikvid bör hänföras till intäkt av skog i samband med avyttring av marken. Frågan om värdeminskningssavdrag för den skog, för vilken ståndskogslikviden utgör ersättning, får härigenom en smidig lösning och vidare erhålles överensstämmelse med vad som föreslås skola gälla beträffande skogsintäkt i samband med nyttjanderättsupplåtelse för framdragande av väg o. dyl. Såsom framhållits i propositionen är med förslaget förenade vissa tillämpningssvårigheter, främst sammanhängande med beräkningen av avdrag för skogs värdeminskning. Det kan därför — såsom även förutsättes i propositionen — bli nödvändigt att vid tillämpningen av de olika avdragsmetoderna i viss utsträckning godta schablonmässiga beräkningar. Det bör anmärkas att ståndskogslikvid i allmänhet inte utgör ersättning för värdet av all skog å det avskilda området utan endast för den del av värdet som inte ersatts med markområde och därå växande skog. I sådana fall bör beräkning av värdeminskningssavdrag givetvis ske med utgångspunkt från att det blott är tillväxten å skog som svarar mot nämnda del som avses skola träffas av beskattning.

Beträffande fastighetsägare, som ålägges utge ståndskogslikvid, kan ofta svårigheter föreligga att skaffa härför erforderliga medel. Vill fastighetsägaren finansiera likviden genom skogsuttag på det område, som förvärvats mot ståndskogslikvidens erläggande, måste han enligt för närvarande gällande regler räkna med att skogsintäkten helt eller delvis blir beskattad. Då detta ansetts otillfredsställande föreslås i propositionen bestämmelser av den innebörden att fastighetsägaren i angivet fall medges avdrag för värdeminsk-

ning av skog intill ståndskogslikvidens belopp. Som villkor skall gälla att skogsuttaget sker inom två år från det lagakraftgående beslut om fastställelse av den ifrågavarande förrättningen föreligger.

I de likalydande motionerna I: 419 och II: 502 hemställas att den tid inom vilken skogsuttaget senast skall ha skett förlänges till tre år.

Enligt jorddelningslagen kan ståndskogslikvid fastställas att utgå på en gång eller i form av årliga avbetalningar under en tid av högst tio år. Enligt vad utskottet inhämtat tillämpas i praktiken vanligen det förstnämnda systemet. Särskilt då likviden uppgår till betydande belopp, förekommer emellertid uppdelning av densamma på visst antal år. Endast undantagsvis utsträcker därvid betalningstiden på längre tid än fem år.

Utskottet anser det angeläget att åtgärder vidtas för att underlätta för den som ålagts utge ståndskogslikvid att finansiera likviden. Den i propositionen föreslagna åtgärden finner utskottet väl ägnad att tjäna detta syfte. I likhet med departementschefen anser utskottet det nödvändigt att som villkor för de fördelaktiga avdragsreglerna bestämmas viss tid inom vilken skogsuttag skall ha skett. Huruvida två eller tre år därvid är den lämpligaste tidrymden kan vara tveksamt. Utan tvivel torde två år vara tillräckligt för de vanligaste fallen, men med hänsyn till att ståndskogslikvid stundom kan uppgå till betydande belopp, som skall erläggas med årliga avbetalningar, vill utskottet inte motsätta sig att tiden utsträcker till tre år. Utskottet tillstyrker således propositionen med den jämkning som föranledes av motionsyrkandet.

Vad i övrigt föreslagits i propositionen föranleder intet särskilt yttrande av utskottet och tillstyrkes således. Utskottet har alltså intet att erinra mot att de föreslagna bestämmelserna, som inte i något avseende medför skärpt beskattning, ges tillämpning redan från och med innevarande års taxering.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 44 icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas samt med bifall till de likalydande motionerna I: 419 av herrar Eric Carlsson och Jonasson samt II: 502 av herr Eliasson i Sundborn — måtte

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändring av punkt 4 av anvisningarna till 22 § som framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Anvisningar

till 22 §.

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande in-
gångsvärde.

4. Har skog — — — gällande in-
gångsvärde.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Med skogs — — — jämförligt fång.

Såsom fastighetens värde är att anse vid köp den för fastigheten erlagda köpeskillingen och vid annat förvärv det belopp, efter vilket stämpelplikten med avseende å fastighetsförvärvet beräknats, eller, därest stämpelplikt för förvärvet icke förelegat, det belopp, efter vilket stämpelplikt skulle enligt eljest gällande grunder beräknats, om stämpelplikt förelegat. Skogens för ägaren gällande ingångsvärde utgör det sålunda beräknade ingångsvärdet med avdrag för vad han må hava fått avdraga vid tidigare taxeringar. Har efter avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt den återstående skogens värde nedgått under det för ägaren gällande ingångsvärdet, får avdrag ske med det belopp, varmed värdet sålunda minskats. Har ägare av fastighet vid jorddelningsförrättning blivit ålagd att gälda likvid, som avses i punkt 9 av anvisningarna till 21 §, och har avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt skett inom två år från det laga-kraftägande beslut om fastställelse å förrättningen föreligger, skall, i den mån den skattskyldige så yrkar, skogens ingångsvärde antagas hava nedgått med belopp motsvarande rotvärdet av den skog som avverkningen eller upplåtelsen omfattat. Avdrag må därvid dock ske högst med beloppet av nämnda likvid.

Med ingående — — — av ingångsvärdet.

Vare sig — — — ursprungliga ingångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag — — — övertagande föreningen.

Exempel å — — — ingående virkesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpeskillingen.

Med skogs — — — jämförligt fång.

Såsom fastighetens värde är att anse vid köp den för fastigheten erlagda köpeskillingen och vid annat förvärv det belopp, efter vilket stämpelplikten med avseende å fastighetsförvärvet beräknats, eller, därest stämpelplikt för förvärvet icke förelegat, det belopp, efter vilket stämpelplikt skulle enligt eljest gällande grunder beräknats, om stämpelplikt förelegat. Skogens för ägaren gällande ingångsvärde utgör det sålunda beräknade ingångsvärdet med avdrag för vad han må hava fått avdraga vid tidigare taxeringar. Har efter avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt den återstående skogens värde nedgått under det för ägaren gällande ingångsvärdet, får avdrag ske med det belopp, varmed värdet sålunda minskats. Har ägare av fastighet vid jorddelningsförrättning blivit ålagd att gälda likvid, som avses i punkt 9 av anvisningarna till 21 §, och har avverkning av skog eller upplåtelse av avverkningsrätt skett inom tre år från det laga-kraftägande beslut om fastställelse å förrättningen föreligger, skall, i den mån den skattskyldige så yrkar, skogens ingångsvärde antagas hava nedgått med belopp motsvarande rotvärdet av den skog som avverkningen eller upplåtelsen omfattat. Avdrag må därvid dock ske högst med beloppet av nämnda likvid.

Med ingående — — — av ingångsvärdet.

Vare sig — — — ursprungliga ingångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag — — — övertagande föreningen.

Exempel å — — — ingående virkesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpeskillingen.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Det för — — — 10 200 kronor.
 Exempel å — — — i in-
 gångsvärde:
 B. försäljer — — — 10 000 kronor.
 Ingångsvärdet har — — — det ur-
 sprungliga.

Det för — — — 10 200 kronor.
 Exempel å — — — i in-
 gångsvärde:
 B. försäljer — — — 10 000 kronor.
 Ingångsvärdet har — — — det ur-
 sprungliga.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto; samt

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om uppskov i vissa fall med beskattning av intäkt av skogsbruk.

Stockholm den 16 april 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Eriksson, Snygg*, Spetz, Jansson, Oscar Carlsson, Wolgast*, Kronstrand, Wirmark, Mattsson* och Gustaf Henry Hansson*; samt

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv, Kollberg, Allard, Vigelsbo*, Kärlander, Andersson i Essvik, Stenberg och Stiernstedt.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.